

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
ESIMESE KOOSOLEKU
PROTOKOLL**

TALLINN

02. oktoober 2002.a

Kohal viibisid: **Uno Lõhmus**, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Jaano Odar, riigikohtunik, liige
Raivo Sepp, riigi peaprokurör, liige
Aivar Pilv, vandeadvokaat, liige
Malle Seppik, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik, liige
Ago Kutsar, Tartu Ringkonnakohtu esimees, liige
Aare Reenumägi, õiguskantsleri nõunik, õiguskantsleri esindaja
Helve Särgava, Tallinna Linnakohtu esinaine, liige
Donald Kiidjärv, Tartu Maakohtu kohtunik, asendusliige

Märt Rask, justiitsminister, sõnaõigusega

Margus Sarapuu, Justiitsministeeriumi asekancleri kt, sõnaõigusega

Ingrid Tiislär, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldus-
talituse juhataja

Timo Ligi, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldus-talituse
nõunik

Jan Trei, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse
nõuniku kt

Juhatas: **Uno Lõhmus**, Riigikohtu esimees

Protokollis: **Ingrid Tiislär**, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna
kohtuhaldustalituse juhataja

Koosolek algas **13.00**

Koosolek lõppes **16.15**

Päevakord

1. Sissejuhatavad kõned: justiitsministri sõnavõtt ning Riigikohtu esimehe kõne.
2. Kohtute haldamise nõukoja kodukorra kinnitamine (paranduste, täienduste ning uute ettepanekute tegemine).
3. Nõusoleku andmine
  - Maa-, linna- ja halduskohtute tööpiirkondade määramiseks
  - Maa-, linna-, haldus- ja ringkonnakohtute täpsete asukohtade määramiseks
  - Maa-, linna-, haldus ja ringkonnakohtute kohtunike arvu määramiseks;

- Kohtute struktuuri määramiseks;
  - Kohtute kodukordade kinnitamiseks.
4. Justiitsministeeriumi valitsemisala 2003.a eelarve esitlus

Sissejuhatus ja töökorraldus

Märt Rask: KHN eesmärgiks on, et kohtute haldamise küsimused saavad võimalikult asjatundliku ja laiapõhjalise arutelu osaliseks. KHN-l olulisem tähendus kui lihtsalt formaalne kooskõlastamine – võetakse vastu sisulised otsused, vormistamisega istungil tegelema ei hakata. Tuleb vastu võtta ka ebapopulaarseid otsuseid. Töökoormuse ühtlustamine – mitte sel teel, et anname suurema koormusega kohtutele ressursi juurde. KHN kogunemise tihedus, oleks mõistlik perioodiliselt koguneda või igal istungil kahe järgmise istungi aeg paika panna. Ministri kohalolek on sümboolset laadi. Minister ei kavatse kasutada oma sõnaõigust eriti tihti. Justiitsministeeriumi seisukohti esindab KHN-s kohtute asekanstler.

Uno Lõhmus: Tervitussõnad. Uus kohtute seadus muutis senist kohtute haldamise korda – §39 lg1. KHN võtab üle mõned senised Riigikohtu üldkogu funktsioonid ja talle on antud pädevus ka niisugustes küsimustes, mis varem kohtute pädevuses ei olnud. Pädevus (§41 lg1) tekitab ka teatud probleeme, mis tulevad ka tänase päevakorra arutusel välja. Loodan, et kõik KHN liikmed võtavad asja tõsiselt. KHN sisuks ei ole mitte ainult formaalne hääletus, vaid sisuline töö.

KHN liikmete loetlemine ja kohaloleku kontrollimine. Puuduvad Riigikogu liikmed. Ettevalmistusaeg jäi lühikeseks, dokumentidega tutvumine ei ole kergelt läinud. Päevakorra kohaselt peaks KHN kõigepealt kinnitama kodukorra. Kodukorra kinnitamine ei ole teiste otsuste vastuvõtmiseks hädavajalik eeldus. Teen ettepaneku täna kodukorda mitte kinnitada, kuna kodukorra projekt ei ole küps. Riigikohtu esimehe abi Ene Andresen koostas uue kodukorra projekti.

Sarapuu: Kas me teeme paljunduse RK kodukorra projektist ja käime läbi kõik muudatused?

Lõhmus: Ei hakka tormama, vaid läheme teiste kodukorrapunktide juurde. Kas asendusliikmete osas tehti ka parandusi?

Tiislär: Jah, Kiidjärvi ja Kiviloo tegid mõlemad selle ettepaneku.

Lõhmus: asendusliikmete küsimus on oluline. Nad peavad osalema ka siis, kui neil ei tule liiget asendada. Siis osalevad ilma hääleõigusega.

Sarapuu: Kas KHN otsuseid on võimalik vaidlustada?

Lõhmus: Ei ole võimalik vaidlustada.

Seppik: Kes vaidlustaks?

Sarapuu: See, kellele näiteks kohtunikukohtade ümberjagamise ei sobi.

Lõhmus: Ma leian, et pädevus ja otsustusmehhanism on juba seaduses reguleeritud. Seega ei ole võimalik vaidlustada. Küsin, kas keegi soovib päevakorda täiendada?

Sarapuu: Kas otsus selle kohta, millal teha järgmised koosolekud, peaksid tulema protokollilise otsusena?

Lõhmus: Töökorralduslikud küsimused lahendame lõpus.

Kohtute tööpiirkonnad

Lõhmus: 1. punkt on kohtute tööpiirkondade määramine.

Sarapuu: Siin on kaks aspekti. Esiteks realiseerib tööpiirkondade kehtestamise määrus kohtute seadusest tulenevad kohtute ühendamisest. Teiseks on toimunud prefektuuride tööpiirkondade muudatus ja sellele vastavalt on vaja muuta ka kohtute tööpiirkondi. Politsei, prokuratuuri ja kohtu tegevus on omavahel tihedalt seotud. Logistilised probleemid, mis tähendavad riigile lisakulu, kui tööpiirkonnad erinevad. Ka politseireformi põhjuseks oli logistiline aspekt. Narva-Jõesuust ja Sillamäelt on lühem maa Narva kui Jõhvi. Eelnõu on seotud ka kolmanda määruse eelnõuga, st kohtunike arvuga. Ei saa muuta piirkondi ilma kohtunike arvu muutmata.

Lõhmus: Tõepoolest on need kaks küsimust omavahel seotud. Probleem on natuke laiem. Sisuliselt puudutab küsimus kõige rohkem Kirde- või õigemini Põhja-Eestit. Narva Linnakohtu tööpiirkond suureneb. Paberil on üsna ilus, vastab prefektuuride tööpiirkonnale ja kui vaadata koos kohtute ühendamisega, siis Kirde-Eestis muudatused toimuvad niikuinii. Praegu on Narva LK-s 8 ametikohta, täidetud on 7, töötab 6, sest 1 lapsehoolduspuhkusel. Üks kohtunik nähtavasti nimetatakse sel aastal ametisse. Kuidas me 1. jaanuariks suudame 12 kohta täita? Uue kohtute seaduse järgi on skeem veelgi keerulisemaks muutunud. Kas me liiga ennatlikult ei suurenda Narva LK kohtunike arvu ja tööpiirkonda, enne kui me oleme täitnud need kohad, mis on tühjad. Kui me suurendame piirkonda, aga ei suuda kohtunikke ametisse võtta, siis läheb olukord veelgi enam tasakaalust välja.

Sarapuu: Üks koht läheb täitmisele, üks koht on LHP all, üks koht jääb tühjaks Kotelnikovi lahkumise tõttu alates 1. jaanuarist. Narva LK esimees on näinud vaeva ja rääkinud läbi mitmete võimalike kandidaatidega. Kui me jätame arvu ja piirkonna samaks, siis kui konkurss läheb edukalt, siis on tõenäoline, et 1. jaanuariks saab uue kohtuniku ametisse. See tähendaks, et 7 kohtuniku töötaks. Ida-Viru MK on samuti üks kohtunik esitanud avalduse lahkuda. Teisele vabale kohale on konkurss enne kohtute seaduse jõustumist välja kuulutatud ja kandidaat on Pällin. Pälliniga on ka räägitud, et ta on põhimõtteliselt nõus Narva tööle minema. Samas ei saa väga laiaulatuslikult kandidaate otsida, kuna me ei tea, milline on KHN seisukoht. On ka võimalik, et muudame tööpiirkondi, aga kummassegi kohtusse jääb 11 kohta, seega 10 töötavat kohtuniku. Ida-Viru on meie prioriteet. Meil ei ole huvi seal ressursi kokku hoida.

Särgava: Kas tsiviilasjade arv suureneb drastiliselt?

Sarapuu: Ida-Viru MK töökoormus väheneb 23% kriminaalasjades ja 41% tsiviilasjades. Kui me räägime sissetulevate asjade arvust või jäägist, siis need on kaks erinevat asja. Jäägi lahendamine on eraldi küsimus. Selleks on erinevaid vahendeid. Näiteks koha andmine, mis on aeglane. Ja koha andmise puhul jäägi vähenemisel tuleks mõne aja pärast jälle ressursi ringi vaadata. Me oleme andnud kohtuasju teistele kohtutele lahendamiseks. Küsimus, kas me peaksime selle eest ka maksma. Viimasel ajal oleme maksnud, aga kas see tegelikult on õige, selles osas peaks KHN tulevikus seisukoha võtma.

Lõhmus: Mis puudutab asjade üleandmist, siis see idee pärineb Riigikohtust ning on mõeldud ajutise erakorralise abinõuna, mitte pidevaks jäägi vähendamiseks.

Millal kuulutasite välja konkursi Narva LK kohtuniku kohale?

Tiislär: Minister kirjutas käskkirja alla septembri lõpus.

Lõhmus: Menetlus võtab aega 6-7 kuud, st kohtunik saaks tööle asuda juulist.

Kutsar: Meil puudub süsteem, millega jääki likvideerida. Jääki tekib ikka. Meil võiks olla nn tuletõrjujad. Nagu varukohtunike süsteem.

Rask: Varukohtunike teema on sellest ajast päevakorras, kui me Odariga hakkasime esimest kohtute seadust tegema. Kohus ei eksisteeri iseenda, vaid inimeste jaoks. On tekkinud jabur olukord prefektuuride tööpiirkondade muutmisel, mis tuleks lahendada. See on sunnitud olukord. Küsimus, kas me ajame Narva piirkonna nii suureks? Poliitiline diskussioon, kas

Narva piirilinnana säilitab oma eristaatuse. Võib-olla 5-10 aasta pärast on Jõhvis uus suur kohtumaja ja kogu õigusemõistmise tsentrum Jõhvis. Narva eristaatuse tõttu ei kao Narva LK aga kuhugi ja tuleb tööle panna. Me oleme siin selleks, et tasakaalustada õiglaselt kohtusüsteemi.

Pilv: Advokatuur puutub vahetult kokku kohtute tööga ja mul on kartus, et kohti täita on raske ja jääk hakkab kasvama. Tuleks sinna lähiajal 3 kohta juurde anda, mitte 1 v 2. Kui 23% kriminaalasadest koondada ühte kohta, siis seal tekib raskusi ka advokaatide leidmisega.

Odar: Kui lähtume sellest, et Narva LK tööpiirkond suureneb, on tööjõudu vaja. Ma ei ole kindel, et ta suureneb proportsionaalselt elanike arvuga. Sillamäelt kindlasti palju asju ei tule. Me teeme liiga hoopis Ida-Viru MK-le. Suurendada tuleb Narvas, aga ma ei usu, et see peaks olema 12, vaid 10.

Sarapuu: Kui me anname 10, siis tegelikult me laseme neil tööd teha 9-kesi.

Seppik: Aga suures kohtus on tihti mõni kohtunik lapsehoolduspuhkusel ja töö tuleb ikka ära teha.

Sarapuu: Jah, see probleem on olemas.

Sepp: Prokuratuuris on need probleemid kogu aeg ja siis lähebüks prokuratuur teisele appi. Me oleme sellest probleemist üle saanud.

Kutsar: Kohtunikud on oma töö juba 3 kuud ette planeerinud, seetõttu ei ole teistele appi minemine nii lihtne.

Sepp: Ka prokurörid planeerivad oma tööd pikalt ette.

Sarapuu: Küsimusi, mida lahendada, on mitu: kas me muudame tööpiirkondi või mitte ja kui ei muuda, siis kas kohti anname juurde või mitte.

Rask: Justiitsminister on kohustatud selle küsimuse lahendama. Ma ei saa öelda, et ei muuda. Me peame muutma. Nüüd, kus prefektuuri tööpiirkond on muudetud, on olukord jabur. Meil on valik ainult selles, kui palju tööpiirkondade muutmisel anname ressursi juurde. Tuleb välja mõelda, mismoodi jääki vähendada.

Lõhmus: Me oleme fakti ees, et prefektuuri tööpiirkond on muudetud. See toob kaasa Narva LK töökoormuse suurenemise. Kui me teame, et me suudame kohad täita, siis on lihtne otsustada.

Sepp: Prokuratuur on puhver politsei ja kohtu vahel. Tekitab probleeme olukord, kus politsei ja kohtu tööpiirkonnad on erinevad. Kui prokurör teostab kriminaalaja kohtueelse menetluse üle järelevalvet, siis sama asjaga läheb ta ka kohtusse. Siin tekib olukord, kus prokurör peab minema kaugele kohtusse. Kui järelevalvet teostab prokurör, kes hiljem sama asjaga kohtusse ei lähe, väheneb tal motivatsioon järelevalve teostamiseks.

Pilv: Kui kiiresti on võimalik vakantsed kohad täita?

Sarapuu: Kui otsus on olemas, tuleb teha kõik võimalik, et saaks võimalikult kiiresti täita. Kas kohtuniku valimist saab kiiremini läbi viia?

Kiidjärv: Ei ole tulijaid ja need, kes tulevad, on nõrga kvaliteediga. Võib tekkida olukord, kus läheme kvantiteedi peale välja.

Sarapuu: Suurem palk peaks meelitama paremaid kandidaate. Tegelikult me oleme sinna juba otsinud kandidaate ja pidanud läbirääkimisi.

Lõhmus: Palgatõus ei anna kiireid tulemusi. Ma ei näe reaalseid kandidaate.

Sepp: Uus Narva LK esimees tegutseb üliaktiivselt. Koos Justiitsministeeriumiga laastavad prokuratuuri.

Rask: Justiitsministri jaoks on ühtselt kallid kõik haldusala asutused alates vanglast kuni kohtuni, aga Narva on meie probleem. Me peame tegema piirkonnamuutmise ära, küsimus on

aga selles, kas KHN kooskõlastab ressursi jagamise. Personalivaliku probleem on meie ühine mure. Ei taha prokuratuuri arvelt kohtuid komplekteerida. Juristide tööjõuturul tuleb lähema 2-3 aasta jooksul olulisi muudatusi. See hakkab andma võimalust paremaid kandidaate saada. Palk ja muud sotsiaalsed garantiid annavad efekti järgmisel või ülejärgmisel aastal.

Pilv: Kõige valusam küsimus on järgmine aasta, kus katet kohtunike näol ei ole. Kas ei peaks uusi konkursse välja kuulutama? Et järgmisel aastal saaks kiiresti katte leida. Sinnamaani võiksid teised asendada.

Sepp: Tuleks teha Siseministeeriumile ettepanek, et kui hakatakse muutma piirkondi, arutatakse eelnevalt teiste asjassepuutuvate ministeeriumidega läbi.

Rask: Seda on valitsuses arutatud. Selle lahendajaks pidi olema prokuratuur, aga me ei jõudnud sellega kuhugi. Tegemist on suletud ringiga. Praegune otsustus on pragmaatiline. Teema tuleb uuesti päevakorda võtta ja võtta seda haldusterritoriaalse reformi osana. See on praeguses valitsuses seisma jäänud. KHN-st võiksime välja saata sõnumi, et kohtuhalduse territoriaalne korraldus tuleb lahendada koos üldise haldusterritoriaalse korraldusega.

Odar: Enne sõda oli Eestis 4 prefektuuri ja kohtuid rohkem ja sellegipoolest saadi hakkama.

Lõhmus: Kas hakkame otsi kokku tõmabama?

Seppik: Siin on ka kohtute arvamused. Kas need on läbi arutatud?

Rask: Piirkonna muutmist peame vaatama kodaniku seisukohast. Peame silmas pidama seda, kuidas kodanik kohtuteenuse kätte saab. Halduskohtu teenus ei ole praegu poolele Eestile kättesaadav.

Sarapuu: Kohtunike vastused. Narva LK ja Ida-Viru MK on aktsepteerinud, Kohtla-Järve tahaks 14 kohta. Põhimõtteliselt ei vaielda vastu vähendamisele, vaid küsimus on selles, et kuhu need kohad lähevad. Näiteks Tln RKK soovib 6 kohta juurde. Keegi peale Jõhvi HK ja Tartu HK ei ole öelnud, et ümberjagamine on vale.

Kohtute asukohad

Lõhmus: lahendame vahepeal 2. punkti. Määruses on viga – Lääne-Viru MK aadress peab olema Rohuaia 8.

Särgava: Tallinna LK aadress peaks olema ainult Liivalaia.

Rask: Hiiumaa aadressi ei saa välja võtta.

Lõhmus: Siis hakkavad inimesed Lääne MK piirkonnast saatma kirju ka Kärdlasse.

Rask: Võivadki saata.

Sepp: Hiiumaa puhul on küsimus töökorralduses.

Sarapuu: See on Lääne MK üldkogu küsimus.

Kutsar: Kas on ikka õige, kui on kaks aadressi?

Rask: Teeme Hiiumaa suhtes erandi, Hiiumaale jääb eristaatus.

Otsus: Kohtute asukohti reguleerivale määrusele anti nõusolek, tingimusega et igal kohtul on üks aadress, Lääne Maakohtul kaks aadressi.

Kohtunike arv

Lõhmus: Kolmanda määruse puhul on tegemist kohtunikukohtade ümberjagamisega. Kolmes halduskohtus soovitakse kohtunike arvu vähendada ja üldkohtutesse juurde anda.

Sarapuu: Pakutakse välja üks lahendusvariant. KHN seisukohast sõltub, milliste variantidega Justiitsministeeriumil on võimalik tulla. Kui otsustatakse, et kohti üldse ümber tõsta ei saa, siis on olukord problemaatiline eelarve seisukohast. Pärnu Halduskohtus on tükk aega olnud 2 täidetud kohta. Räägitud on ka kandidaadiga, kes on nõus kaaluma töötamist mõnes teises kohtus. Jõhvi HK puhul teeme ettepaneku kohtunikule minna Narva. Tartu HK puhul võib pakkuda Tallinna HK vakantsset kohta.

Kutsar: Kas on konkreetsete inimestega läbi rääkinud?

Sarapuu: Tartu HK kohtunikud ei taha minna Narva, kuid seda ei tea, kas nad ka Tallinna ei ole nõus tulema.

Kiidjärv: Rääkisin Hristoforovaga. Nad on põhimõtteliselt vastu, sest paar kohtunikku alles hiljuti kolisid. Kui anda koht Tartu MK-le, siis oleks küll mõni Tartu HK kohtunik nõus üle tulema.

Kutsar: Kas ei ole ohtu, et halduskohtute koormus kasvab ja praegu võtame neilt koha ära ja järgmisel aastal anname jälle juurde?

Rask: Halduskohtu töökoormus võib väga hüppeliselt muutuda. Näiteks Feja Rääim esitas Tallinna HK-sse 3000 kaebust, mis järsult suurendas töökoormust.

Sarapuu: Üks aspekt on see, et inimeste õigusteadvus tõuseb ja nad soovivad rohkem oma õigusi kaitsta, teisest küljest võib-olla ka avalike institutsioonide kvaliteet tõuseb ja kaebusi on seetõttu vähem. Saarlastel on tegelikult kindel soov käia kohtus Tallinnas.

Kiidjärv: Hristoforova tõi välja selle, et Tartu RKK vaatab läbi Jõhvi HK asju – kas ei võiks Jõhvi asju Tartu HK-le anda?

Rask: Halduskohtute paigutamine ei ole õnnestunud. Me vaatame praegu kõike kohtukeskselt, mitte kodanikeskselt.

Lõhmus: Eelmine minister tegi ühe otsuse, nüüd teeme teise ja järgmise ministriga teeme kolmanda otsuse. Asi ei ole piisavalt ette valmistatud, mul ei ole statistikat.

Sarapuu: Kui me ei muuda kohtunike arvu, ei kasuta me ühte võimalust Ida-Viru probleemi lahendamiseks. Te ütlete, et võtke sealt eelarvest ja tehke juurde, aga see maksab kolme kohtuniku puhul peaaegu miljon krooni. Seega me aktsepteerime seda, et jääk suureneb.

Pilv: Vaatan tabelit ja näen, et mõni väiksem kohus naudib jõudeolekut ja mõnes kohtus on neli kuud järjekord, kuigi koormust ei ole.

Sarapuu: Justiitsministeerium ei ole teinud otsust subjektiivsetel alustel – võtame kõige madalamalt ja tõstame kõige kõrgemale. Pärast seda saame teha veel taolisi otsuseid.

Vaheaeg 14.45-14.55

Särgava: ma arvan, et osadest kohtutest võiks kohti ära võtta ja teistele juurde anda. Osades on normaalne koormus, teistes väga pingeline. Iseenesest on see põhimõte õige.

Lõhmus: Kohtunikud ei ole päris tavalised riigiametnikud, keda saab kogu aeg ringi tõsta.

Otsus: See küsimus ei ole piisavalt ette valmistatud.

Sarapuu: Otsustamise edasilükkamine tekitab probleeme. Milles on küsimus – kas ei ole aru saada, et halduskohtutes on väike koormus?

Rask: Ettepanek, et me ei pane KHN liikmeid olukorda, kus me neid sunnime. Igaüks peab selgeks saama, kas ta on valmis seda otsust tegema. Ega mina ka ei ole valmis alla kirjutama,

minu jaoks peamiselt küsimused seoses halduskohtutega. Järgmises päevakorras – mis saab halduskohtusüsteemist.

Lõhmus: Kui palju on menetluses asju, see ei näita midagi. Võib-olla seal keegi ei tee tööd. Seega töökoormust ei ole, aga menetluses asju on palju.

Sarapuu: Me vaatamegi ühe näitajana sissetulevate asjade arvu.

Odar: Kuna Kivilood ei ole, siis ma ütlen KoÜ juhatuse nimel seda, et kuna kohtute seadus ei läinud piirkondlikult palga tõstmise teed, siis tuleb hakata hindama kohtuniku koormust ja selle järgi tööpiirkondi või kohtunike arvu muutma.

Särgava: Mul ettepanek, võtame siis ka teised kohtud ja vaatame neid komplekselt.

Lõhmus: Kas keegi on täna valmis otsustama?

Seppik: Pärnu HK vabale kohale on kuulutatud konkurss. Tekib küsimus, et paneme sinna kohtuniku paika ja siis koondame?

Sarapuu: Kas kohtunike ametissenimetamisega peaks ootama?

Lõhmus: Need on kaks eraldi protsessi. Me ei saa üldkogu eest otsustada. Neil on niigi keeruline olukord.

Sarapuu: See oleks vaja lahendada, sest kui pannakse kohtunik paika ja ta ei ole nõus üleviimisega, siis pärast peame hakkama koondama.

Lõhmus: Kohtla-Järvel on faktiliselt 6 kohta täidetud, Ida-Virus töötab 6 ja 1 lahkub.

Sarapuu: Kui Ida-Viru kandidaat nimetatakse ametisse, tekib sama olukord nagu Pärnu HK-s.

Lõhmus: Mida me peaksime otsustama?

Sarapuu: Seda, et me ei täida neid kohti enne, kui KHN võtab seisukoha.

Lõhmus: Ma kardan, et konkursi seisatamine ei ole võimalik.

Sarapuu: KHN võib ka 2 nädala pärast kokku tulla ja küsimuse ära lahendada.

Lõhmus: Meil peaksid ka materjalid varem käes olema. Istungil me materjale enam saada ei tohi.

Sarapuu: Kui me saame oodata KHN-s, siis saab ka konkursiga oodata.

Rask: Kõik see toimub eelarvemenetlusega paralleelselt – palun protokollida.

Kohtu struktuur

Lõhmus: Läheme edasi. Kohtute struktuuri nõusoleku andmine. Igas kohtus tuleb kinnitada 2 struktuuri – haldusdirektori ja esimehe poolt. Ka kodukordadega sama lugu. Tundub, et KHN ei peaks iga kohtuasutuse struktuuri kinnitada, muidu on see puhas formaalsus. Peaks kohtute seadust remontima. Arutasime, et üldised raamid peaks olema justiitsministri kinnitatud, aga millegipärast läks see teisiti.

Särgava: Meie arutame kodukorra üldkogul ära ja siin saame nõusoleku. Ja kui me kuu aja pärast muudame, peame jälle tulema nõusolekut saama. Ja kui kõik kohtud seda teevad, siis on see igal KHN istungil põhiline. Samas on kohtute seaduses nõusoleku nõue sees. Kas KHN saab öelda, et me ei saa oma kohtus nii teha, nagu me tahame?

Rask: Jah tõepoolest on see problemaatiline, kuid seadus on praegu selline.

Lõhmus: Millisele struktuurile me siis nõusoleku anname?

Sarapuu: Ei tekkinud probleeme konsultandi, istungisekretäri jms-ga, aga tekkis vaidlus kohtusekretäride osas. Tegime küsitluse ja esimehed vastasid valdavalt, et kohtusekretär kuulub õigusemõistmise juurde, ja haldusdirektorid vastasid, et kuulub kantseleisse. Probleemiks on see, et ühe ametinimetusega nimetatakse erinevate funktsioonidega isikuid.

Justiitsministeeriumi seisukoht on, et kohtusekretär tegeleb asjaajamisega ja seega kuulub haldusdirektori pädevusse.

Seppik: Millest lähtub esimees koosseisu kinnitamisel?

Sarapuu: Lähtub eelarvest. Koosseis ei peaks kuuluma KHN pädevusse.

Seppik: Kohtuteenistujate arv peab vastama kohtunike arvule.

Sarapuu: See sõltub vahendite olemasolust. Ideaalis peaks see olema kooskõlas koormusega.

Seppik: Siin ei ole analüüsi

Sarapuu: Me ei pea kooskõlastama koosseisu, vaid struktuuri.

Särgava: Need ametnikud, kes alluvad haldusdirektorile, on ühes reas ja teised teises reas.

Seppik: Minu küsimus on see, kust tuleb Lääne MK-s nr 4 ja kust 1. Kas see on õiglane?

Rask: Ei ole. Toilas toimunud KoÜ konverentsi ajaks tegime ühe kohtuasja maksumuse tabeli, kust näha, et kulud on erinevates kohtutes väga erinevad.

Kutsar: Kas see on nõukoja asi kohtute kaupa arutada?

Rask: See on seaduses nii kirjas.

Kutsar: Oleks hea, kui kõik oleks olemas, siis saaks otsustada.

Rask: Täna me otsustame seda, milline osa on õigusemõistmine ja milline haldamine. See on küsimus, kuidas jagada kohtu teenistujad kahte ossa.

Lõhmus: Sel juhul on küsimus valesti püstitatud.

Sarapuu: See on terminoloogiline küsimus – kas tegemist on koosseisu või struktuuriga.

Rask: Kohtud ei ole ühesugused. Osadel on registrid, teistel pole. Ettepanek, et võtame üleeestiliselt ette ja püüame arvestada tüüpilisi tingimusi, kui neil on kinnistusamet jne. Grupid on võimalik välja tuua.

Lõhmus: Me peame andma nõusoleku kõikidele struktuurile.

Kiidjärv: Näiteks Tartus on eriline olukord.

Sarapuu: Kui me kooskõlastame ühe, siis ka järgmiste samasuguste puhul antakse nõusolek.

Odar: Kooskõlastame näiteks Tallinna LK variandi.

Sepp: Milline on KHN pädevus – KHN peaks andma põhimõttelised otsused. Selleks peab olema tervikpilt.

Kutsar: Kuidas ikkagi seadust tõlgendada – teeme ühe struktuuri.

Rask: Analüüsime erinevate kohtute eripära, loome ühtse struktuurimudeli.

Särgava: Kinnitame ühe üldise mudeli, et ei hakkaks tulema erinevaid.

Kohtute kodukorrad

Lõhmus: Läheme edasi. Kohtus kaks kodukorda.

Sarapuu: Kohtute kodukorrad on veel keerulisem küsimus. Ettepanek, et kinnitame Jõgeva ja Tallinna LK kodukorrad ja need on teistele eeskujuks.

Kutsar: Kas meil on mõtet kodukorda kinnitada, kui struktuuri pole?

Särgava: Ei ole, sest kodukorras on struktuur sees.

Rask: Ilmselt saaks kodukorda otsustada ka ilma struktuurita, kuid midagi ei juhtu, kui me jätame selle otsustamata. KHN on tööorgan. Pole midagi lahti, kui me järgmisel aastal ikka sama asja arutame.

Kohtute tööpiirkonnad

Lõhmus: Kas me tööpiirkondade osas otsustame?

Kiidjärv: Me oleme sundseisus.

Lõhmus: Oleme sunnitud muutma tööpiirkondi, arvestades prefektuuride tööpiirkondi. Sellest peaks ka Siseministeeriumi teavitama.

Otsus: Kooskõlastada tööpiirkondade muudatus.

Rask: Siseministri motiivid olid nii veenvad, et muudeti. Õigusemõistmise ahelat pole piisavalt arvestatud.

Eelarve

Lõhmus: Läheme edasi. Täna toimub 2003. aasta eelarve esitlus, aga KHN-l on pädevus ka põhimõtted vastu võtta. Ma ei tea küll, mis need täpselt on, aga me peaksime mingi seisukoha võtma.

Rask: Seadusandja mõtles eelarvepõhimõtete puhul seda, et ühes kohtus on õigusemõistmine kallis, teises odav. Eelarvemenetluse käigus on võimalik õiglasemaks reguleerida. On prioriteedid, näiteks Ida-Viru osas KHN ütleb, et sinna tuleb ressursi juurde anda. On kaheaastane praktika, kuidas on peetud eelarveläbirääkimisi, esimeestel on see selge. See peab minema laiemaks ja sisulisemaks, st mitte arvestades ühte kohut, vaid kohtusüsteemi. Soomes planeeritakse 1,5 a ette – kohus teab oma prognoose, põhjendab. Eelarveprotsessi läbitöötatuse aste ei ole praegu kõrge, aga ilma teie kaasamiseta seda paremaks ei saa.

Räägime eelarvest. Kohtunike palgad olid prioriteet. JM ei ole olnud ühegi valitsuse prioriteet, JM eelarve on kasvanud proportsionaalselt üldise eelarvekasvuga. KHN-s peaksime me saama hakata eelarvest rääkima juunikuus. Mida me praegu teha saame, on võtta olemasolevad numbrid ja konstateerida, et niisugused nad on. Leian, et ka prokuröride palka võiks arutada KHN-is. Eelarve peab edaspidi hakkama lähtuma ka töö tulemuslikkusest, mitte ainult õigusökonomikast. Justiitsministeeriumile on olulised ka vanglad, prokuratuur, Justiitsministeeriumi enda aparaat. Tuleb leida õiglase kompromiss nende vahel.

Lõhmus: Justiitsministeeriumi enda personalikulud tõusevad kõige rohkem.

Rask: Justiitsministeeriumi eelarves on siiani kahe kuu palgafond olnud puudu. Riigikontroll juhtis sellele tähelepanu.

Seppik: Renoveerimise kulud on väikesed, kas Tallinna RKK hoone mahub sinna sisse?

Rask: Ei, see on RKAS-le makstava rendi sees.

Sarapuu: Sellepärast suureneb ka rendihind, seal sisalduvad investeeringud.

Lõhmus: Oleks vajalik, et kõigil KHN liikmetel oleks üksteise kontaktandmed. Millal teeme järgmise koosoleku?

Sarapuu: Mitu päeva on materjali ette vaja? Kaks nädalat läheb materjalide ettevalmistamiseks.

Pilv: Üks nädal on kindlasti liiga vähe.

Rask: Võtame seda kui erakorralist olukorda, kohtute seaduse rakendamist. Kogu täitevvoim planeerib oma aega Riigikogu järgi. Neljapäev sobiks Riigikogu liikmetele kõige paremini.

Lõhmus: 10 päeva ette tahame materjale saada. Jääb siis 29. oktoober. Kell 13.00.

Rask: Mina ei planeeri siia edaspidi tulla. Margus Sarapuu korraldab kõike.

Särgava: Eelarveläbirääkimised algavad.

Rask: Eelarveläbirääkimiste toimumist ei väära miski.

Sarapuu: Me nähtavasti peaksime tegema nende kohtutega, kelle osas ei ole kohtunike arvu puhul selgust, läbirääkimistel ka teise voo.

Otsustati: Järgmise istungi materjalid saadetakse 18. oktoobril e-posti teel.